

SZELESTEI N. LÁSZLÓ

EGY FALUDI FERENCNEK TULAJDONÍTOTT VERS SZERZŐJE:
BÍRÓ ISTVÁN

Gálos Rezső 1937-ben Faludi Ferenc ismeretlen verseként közölte a *Tavaszi üdő* című költeményt,¹ amely *A Parnassus Hegyén zengedező Magyar Músának szószati, ... 1781.* című megzenésített énekgyűjteményből került elő. A Verseghy Ferenc ifjúkori verseit tartalmazó gyűjtőkötetben több Faludi-vers is szerepel.² A könyvekre osztott kézirat a magyar rokokó költészet és a zenetörténet számára egyaránt fontos forrás. Az első könyv Faludi-versekkel kezdődik: *Virágok' tántza* (= *Tündérkert*), *Erdők' boldogsága* (= *Erdő*), *Hajnali üdő* (= *A hajnal*), aztán jön a *Tavaszi üdő*, majd a *Sokféle szíveknek vágyódási* (= *Phyllis*), de a továbbiakban is akadnak még Faludi-versek a kötetben. A felsorolt verseknél (a *Tavaszi üdő* esetében is!) Faludit szerzőként tünteti fel a kézirat. Gálos szerint Faludi szerzősége mellett szól a megelőző és hiteles Faludi-versekkel azonos barokk mitológiai világ is. Megjegyzi azonban, hogy a *Tavaszi üdő* versformája eltér azokétól, inkább a *Clorindára* emlékeztet, sőt azt is, hogy a vers Faludi saját kezűleg írott kézírataiból hiányzik.

Az újabb Faludi-kiadások a költeményt besorolták Faludi versei közé.³

Bíró István jezsuita szerzetes (1724–1782) és gróf Lázár János levelezésében az 1760-as években gyakran van szó költészeiről, versekről.⁴ Az egyik levélben, melyet Bíró a kassai jezsuita kollégium miskei házából keltezett 1767. [1762?] április 12-én, húsvéti jókívánságait megtoldotta egy általa írott magyar nyelvű verssel.⁵ A vers címe:

¹ GÁLOS Rezső, *Faludi Ferenc egy kiadatlan költeménye*, ItK, 1937, 297–299.

² A kézirat lelőhelye: Országos Széchényi Könyvtár, Zeneműtár, Ms. Mus. 1824, ff. 5v–6r. A kézirat többi részét ismerteti és a kötetből más verseket is közöl Gálos az ItK következő évfolyamában (1938, 165–177, 286–293).

³ FALUDI Ferenc, *Fortuna szekeirén okossan ülj*, vál., bev. VARGHA Balázs, Bp., 1983, 88–90; AMADE László és FALUDI Ferenc *Versei*, utószó MEZEI Márta, Bp., 1996 (A Magyar Költészet Kincsesháza), 182–183.

⁴ A témával más alkalommal részletesen foglalkozunk. A leveleskönyv egy másolata megvan az Országos Széchényi Könyvtár Kézirattárában. Jelzete: Quart. Lat. 758.

⁵ „...Pro autem cum mihi nihil suppeditaret, quod Tuae Excellentiae Paschalis ovi viceni offerre possem, accinxit me ad condendam odam vernaculam, illectus veris Novi gratiis atque ut ea Excellentiae Tuae arideret, omnes in ea verni temporis, aut prope omnes elegantias depinxit. Offero igitur eam Tuae Excellentiae, cui quantumlibet nihil ab arte, ingenio, aut opere; ab animo tamen meo pretium quodpiam succedit, qui in minimis etiam studet esse Tuae Excellentiae Servus devinctissimus P. Stephanus Biro S. J.” [Ezt követi a vers.] Uo., ff. 178v–182.

OVUM Paschale az az Magyar Ode a ki Keletről. Szövege az alább közölt strófák és néhány sor elhagyása kivételével megegyezik a Faludinak tulajdonított, *Tavaszi üdö* címmel Gálos által közölt verssel. A levélben Bíró István egyértelműen állítja, hogy a verset ő írta, s ennek valóság tartalmát nincs okunk kétségbe vonni. Ezek alapján a verset törölnünk kell Faludi szerzeményei közül.

A Lázár János leveleskönyvének másolatában lévő változat 8 soros strófákra bontott írásképpel van írva (Gálos szövegének 3. és 6. sora két-két sorban). Bőségesen akad nyelvjárási különbség és néhány szövegvariáns is, ezeknek a feltüntetését azért mellőzzük, mert remény van az eredeti levél, s ezzel együtt a vers autográf kéziratának megvizsgálására is.

A leveleskönyvből hiányzó versrészlet: 4. strófa 4–6. sor: Amott ... illatoznak.

A leveleskönyvben többlet (a 10. strófa – A gonosz ... csúfolódnak – után):

Keresi párját
s el veszett Társát
Az Gerlitzeis
Nyögvén 's sirván.
Kegyetlen sorsát
's el mult tavaszszát
Orves férjének
meg gyászolván.

Kristály pataknak
Tiszta forrásnak
Vizit zavarja
Keservében
Zöld fákat kerül
'S aszszu ágra ül.
Bujját mulatván
ki keletben.